

Jiří MIKEŠ, *Člověk za ostnatým drátem aneb každodennost v koncentračních a zajateckých táborech a táborech nucených prací ve Třetí říši a v protektorátu*, Bakalářská práce Historického ústavu FF JU, České Budějovice 2008, 79 s. + fotografická příloha.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Student Historického ústavu FF JU Jiří Mikeš si ve své bakalářské práci, kterou nazval *Člověk za ostnatým drátem aneb každodennost v koncentračních a zajateckých táborech a táborech nucených prací ve Třetí říši a v protektorátu* uložil za hlavní cíl zachytit proces vývoje a působnosti člověka za ostnatým drátem v táborech koncentračních, zajateckých a nucených prací jak na území Třetí říše, tak i na teritoriu tzv. protektorátu. Důležité také je, že jeho bakalářská práce si kladla za úkol přiblížit svému čtenáři onen velice dramatický proces každodenního života v táborech koncentračních, zajateckých a táborech nucené práce pomocí několika svědectví přímých účastníků přeživších nakonec tyto tábory hrůzy a násilí. Autor chtěl názorně ukázat, že život v žádném z těchto nacisty využívaném „zařízení“ nebyl vůbec snadný a často většinou záležel na schopnostech konkrétních jedinců přežít ve velmi primitivních životních podmínkách.

Bakalářská práce se proto člení na tyto základní části: *Úvod* (s. 7-9) věnovaný autorem rozboru použitých pramenů a literatury, následuje první kapitola nazvaná: *Koncentrační tábory* (s. 10-47), ve které je vysvětlen jejich *Vznik, organizace a typologie* (s. 10-13), *Internacní a tranzitní tábory* (s. 14-16), *Opevněné město bezmocných – Terezín* (s. 16-24), *Život v koncentračním táboře – Mohou si čísla zachovat tvář?* (s. 24-28), *Mezi koncentračním a vyhlazovacím táborem – Osvětím* (s. 27-38), *Výrobní linky na smrt – vyhlazovací tábory* (s. 39-44), *Krvavé povstání v Treblince* (s. 44-47), *Shrnutí a zamyšlení nad koncentračními tábory* (s. 47-48). Kapitola se podle svého autora „kouká“ za ostnaté dráty koncentračních táborů jak na nelidské utrpení a smrt vězňů na jedné straně, tak na druhé straně a v ostrém kontrastu s tím i na pohodlný život v blahobytu u vězňů z řad SS.

Druhá kapitola je věnována problematice nazvané: *Tábory nucených prací* (s. 48-63) dále ještě rozdělené na tyto jednotlivé podkapitoly: *Nuzné ubytování nasazených* (s. 50-51), *Volný čas v Reichu* (s. 51-53), *Práce a zase jen práce* (s. 53-56), *Smrt z nebe – nálet!* (s. 56-59), *Pracovně výchovné tábory a běžná táborová strava* (s. 59-63), *Domů!* (s. 63). Druhá kapitola přehledně pojednává o celém spektru běžného života nuceně nasazených v táborech nucených prací nejdříve ve Třetí, později ve Velkoněmecké říši a také v Protektorátu Čechy a Morava, o jejich neustálé vyčerpávající každodenní a namáhavé práci, o velkém a celkem oprávněném strachu z náletů a ze smrti a o šťastném návratu domů.

Třetí kapitola je zcela zaměřena na problematiku života zajatých vojáků s názvem: *Zajatecké tábory a životní podmínky zajatců* (s. 64-72) a je rozdělená na tři podkapitoly: *Jak se voják stává zajatcem* (s. 64-65), *Uvnitř zajateckého tábora* (s. 66-69), *Nejznámější útěk z německého zajateckého tábora* (s. 69-72). Poslední kapitola jasně ukazuje onu zvláštní kategorii táborů = zajatecké tábory. Zde je přiblíženo, jak se nacisté chovali ke svým zajatcům. Autor názorně poznamenává, že druhá světová válka patřila bohužel i v tomto ohledu k tzv. „neobyčejným“ válkám.

Následuje část *Závěr* (s. 73-75), ve které autor provádí srovnání životních podmínek ve všech třech druzích táborů a zjišťuje, kdo z lidí v nich žijících, měl skutečně větší šanci přežít a kdo zase naopak neměl skoro žádnou reálnou možnost si zachránit svůj život. Jde tak o stručnou rekapitulaci dosažených poznatků, ukazujících zejména úplnou zřůdnost nacistického německého režimu

Nedílnou součástí práce je i *Seznam pramenů a literatury* (s. 76-57), *Seznam použitých zkratk* (s. 78) a *Seznam příloh* (s. 79), které jsou autorem prezentovány ve vybraných dokumentárních fotografiích. Ty jsou velice potřebné pro každého badatele, který se zabývá

zkoumaným obdobím let 1939-1945 a mají významnou vypovídací hodnotu. Je sice možno připustit, že některé formulace předložené bakalářské práce by mohly být ještě jazykově vybroušenější, ale její klady nám zde převažují, zejména pak tím, že opravdu není tzv. „zbytečně rozvláčná“. Jiří Mikeš prokázal i patřičnou schopnost orientace při práci s internetovými stránkami. Jako vedoucí bakalářské práce také hodnotím pozitivně i to, jak opravdu velký a potřebný a správný posun žádoucím směrem autor učinil v průběhu mnoha konzultací, včetně doby mého pobytu v nemocnici. To vše se též plně projevilo i při vedení jeho rozhovorů s dobovými svědky – pamětníky, paní Marií Traplovou, panem Juliem Černým, Václavem Drhou, Janem Kamlachem a ing. Josefem Kordou.

Závěrem je proto možno konstatovat, že současná bakalářská práce Jiřího Mikeše splňuje požadavky kladené na tento druh práce a má i nezbytné předpoklady pro její úspěšné obhájení.

Proto předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **v ý b o r n ě**.

V Českých Budějovicích dne 22. srpna 2008

PhDr. et PaedDr. Jiří DVORÁK, Ph.D.